

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
D E C I Z I E

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către avocatul Serghei Șteliman în numele inculpaților, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2019, în cauza penală, în privința lui

Botnari Serghei XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat XXXXX;

Postică Feodor XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 11.12.2017 până la 10.10.2018;

Instanța de apel de la 14.11.2018 până la 19.02.2019;

Instanța de recurs de la 22.05.2019 până la 11.09.2019.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 10 octombrie 2018, Serghei Botnari a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și în baza acestei norme, cu aplicarea art. 364¹ Cod de procedură penală i s-a stabilit pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale.

Prin aceeași sentință a fost recunoscut vinovat Feodor Postică de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și în baza acestei norme, cu aplicarea art. 364¹ Cod de procedură penală i s-a stabilit pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale.

A fost admisă în parte acțiunea civilă înaintată de către Gheorghe Scaletchi și s-a încasat de la Serghei Botnari și Feodor Postică în beneficiul lui Gheorghe Scaletchi suma de 20 000 lei cu titlu de reparații pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune și suma de 2 500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest acțiunea civilă înaintată de către Gheorghe Scaletchi a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Serghei Botnari la 18 iulie 2015, în jurul orei 22.00, aflându-se pe teritoriul gimnaziului din satul Mitoc, raionul Orhei, acționând cu intenție comună împreună cu cet. Feodor Postică și alte persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, încălcând grosolan ordinea publică, manifestând o neglijare premeditată demonstrativă a conduitei în societate, urmărind manifestarea bravurii sale și de a-și demonstra atitudinea sfidătoare față de persoane, fără niciun motiv, din intenții huliganice, au inițiat un conflict cu minorii Gheorghe Scaletchi și Adrian Botnari în cadrul căruia i-au aplicat ultimilor multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste tot corpul, în rezultat căruia i-au cauzat minorului Gheorghe Scaletchi vătămări corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată sub formă de fractura oaselor nazale, comoție cerebrală, excoriație pe față, regiunea cervicală, membre și contuzia globului ocular stâng, iar minorului Adrian Botnari i-au cauzat dureri fizice.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Serghei Botnari, a comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal huliganismul, *adică acțiunile intenționate care inculcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni săvârșite de mai multe persoane.*

Prin sentința nominalizată s-a mai constatat că, Feodor Postică la 18 iulie 2015, în jurul orei 22.00, aflându-se pe teritoriul gimnaziului din satul Mitoc, raionul Orhei, acționând cu intenție comună împreună cu cet. Serghei Botnari și alte persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, încălcând grosolan ordinea publică, manifestând o neglijare premeditată demonstrativă a conduitei în societate, urmărind manifestarea bravurii sale și de a-și demonstra atitudinea sfidătoare față de persoane, fără nici un motiv, din intenții huliganice, au inițiat un conflict cu minorii Gheorghe Scaletchi și Adrian Botnari în cadrul căruia i-au aplicat ultimilor multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste tot corpul, în rezultat la ce i-au cauzat minorului Gheorghe Scaletchi vătămări corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată sub formă de fractura oaselor nazale, comoție cerebrală, excoriații pe față, regiunea cervicală, membre și contuzia globului ocular sting, iar minorului Adrian Botnari i-au cauzat dureri fizice.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Feodor Postică a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, huliganismul, după indicii calificativi *acțiunile intenționate, care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, săvârșită de mai multe persoane.*

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Serghei Șteliman în numele inculpaților, invocând dezacordul cu sentința în latura civilă, menționând că acțiunea civilă înaintată în procesul penal urmează a fi respinsă pe motivul netemeinicii.

În argumentarea poziției invocate, apelantul a specificat că pe parcursul cercetării judecătorești, inculpații au achitat părții vătămate Gheorghe Scaletchi suma de 20 000 lei, fapt pe care ultimul nu l-a negat.

Totodată apărătorul a menționat că, prin sentința atacată, instanța de judecată a respins ca neîntemeiate pretențiile materiale solicitate, or, suma este exagerată, apreciind că prejudiciul moral achitat deja în cuantum de 20 000 lei, este unul rezonabil în cauza dată.

Astfel, în opinia părții apărării, instanța de fond nu a ținut cont de limita dintre satisfacția morală echitabilă convenită părții vătămate și o îmbogățire fără justă cauză a acesteia, considerând că încasarea cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 20 000 lei, ținând cont de faptul că suma de 20 000 lei achitată anterior în mod benevol de inculpați, reprezintă o îmbogățire fără justă cauză și este evident neîntemeiată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2019, apelul declarat de către avocatul Serghei Șteliman în numele inculpaților a fost admis parțial, din alte motive, casată sentința în partea încasării prejudiciului moral, și pronunțată o nouă hotărâre după cum urmează:

Se încasează de la Feodor Postică în beneficiul lui Gheorghe Scaletchi prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei.

Se încasează de la Serghei Botnari în beneficiul Gheorghe Scaletchi prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei.

În rest au fost menținute dispozițiile sentinței atacate.

4.1. În motivarea deciziei instanța de apel a conchis că, instanța de fond pe deplin a constatat starea de fapt și de drept a acțiunilor săvârșite de inculpații Serghei Botnari și Feodor Postică, iar probelor examinate, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, au fost apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, inclusiv în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, instanța de apel a menționat că inculpații au recunoscut vina în comiterea acțiunilor descrise în actul de învinuire, cauza penală fiind examinată de către instanța de fond în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, și în același timp sentința nu a fost atacată în această parte.

De asemenea, instanța de apel a conchis că pedeapsa aplicată inculpatului a fost corect individualizată de către prima instanță soluție pe care o însușește.

Așadar, analizând criticile părții apărării aduse împotriva sentinței contestate, cu referire la latura civilă, precum că prejudiciul cauzat părții vătămate a survenit în urma culpei grave a ultimului, ce a determinat săvârșirea acțiunilor inculpaților, instanța de apel le-a respins ca fiind nefondate și lipsite de suport probator însă, consideră că soluția instanței de fond în latura civilă este nefondată, or, din textul sentinței contestate se atestă că se admite în parte acțiunea civilă a părții vătămate privind încasarea în mod solidar de la inculpați prejudiciul moral în cuantum de 20 000 lei.

Astfel, cu referire la acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată prin care solicită încasarea din contul inculpaților, în mod solidar, prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în mărime de 20 000 lei, contravaloarea telefonului mobil în mărime de 4 000 lei și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate de partea vătămată în acest proces, în sumă de 2 500 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, instanța de apel a menționat în conformitate cu art. 219 alin. (2) Cod de procedură penală, persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot intenta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin: 1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală; 2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității; aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate; 3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală; 4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

Iar, în baza alin. (1) al aceluiași articol, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

În conformitate cu art. 225 alin. (1), (2) și (3) Cod de procedură penală se indică, că judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală. La adoptarea sentinței de acuzare sau de aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical, instanța soluționează și acțiunea civilă prin admiterea ei, totală sau parțială, ori prin respingere. Odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă.

Potrivit art. 1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al

autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, ținând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Soluționând chestiunea privind încasarea prejudiciului moral cauzat părții vătămate, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 1422 Cod civil, care prevede că în cazul în care unei persoane i se cauzează un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personal nepatrimoniale, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la repararea prejudiciului prin echivalent bănesc și art. 1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această compensare duce la satisfacerea persoanei vătămate, coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, iar la determinarea cuantumului acestuia, ia în considerație atât gravitatea cauzării suferințelor psihice a părții vătămate, cât și date obiective care certifică acest fapt, și anume nivelul suportării suferințelor în urma cauzării vătămării corporale ușoare părții vătămate care cauzează dereglarea sănătății de scurtă durată și inclusiv acțiunile infracționale ale inculpaților au provocat în mod inevitabil părții vătămate disconfort și suferințe psihice, precum și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate, infracțiunea fiind comisă de către inculpat cu intenție.

Astfel, privitor la volumul prejudiciului moral cauzat părții vătămate, instanța de apel a menționat că aceasta cu certitudine a suferit anumite prejudicii morale, suferințele fizice fiind confirmate prin actul de expertiză de expertiză medico-legală nr. 155D din data de 07.08.2015, astfel, consideră cuantumul prejudiciului moral spre încasare de la inculpatul Serghei Botnari în folosul părții vătămate Gheorghe Scalețchi în sumă de 10 000 lei și cuantumul prejudiciului moral spre încasare de la inculpatul Feodor Postică în folosul părții vătămate Gheorghe Scalețchi în sumă de 10 000 lei, apreciind-l drept echitabil, suficient și pasibil de a aduce satisfacție morală și capabilă să remedieze suferințele suportate de partea vătămată.

Cu referire la solicitarea lui Gheorghe Scalețchi privind încasarea prejudiciului material, și anume contravaloarea telefonului mobil în mărime de 4 000 lei și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată în sumă de 2 500 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, instanța de apel a susținut poziția instanței de prim nivel, pe care și-o însușește integral.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Serghei Șteliman în numele inculpaților, prin care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 1), 6), 15) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei în latura civilă și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea civilă înaintată de către Gheorghe Scalețchi să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea cerințelor, apărătorul susține că, instanțele anterioare nu au luat în calcul faptul că, părții vătămate nu i-a fost atribuită prin ordonanță calitatea procesuală de parte civilă, ceea ce denotă că ultimul nu era în drept să înainteze o acțiune civilă.

De asemenea, recurentul menționează că, instanța de apel nu a dat un răspuns clar argumentelor înaintate de către acesta în instanța de apel, și anume faptul că inculpații au transmis suma de 20 000 lei lui Gheorghe Scalețchi, înainte de proces, sub aspectul îmbogățirii fără justă cauză.

Totodată, subliniază că, cuantumul prejudiciului moral de 20 000 de lei este unul exagerat de mare, or, conform practicii uniforme, pentru infracțiuni de huliganism se acordă un prejudiciu moral în mărime de cel mult 10 000 lei.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, or în vederea acestei statuări se expun următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, se reține că potrivit textului recursului declarat de către avocatul Serghei Șteliman în numele inculpaților, acesta invocă drept temeiuri pct. 1), 6), și 15) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs dacă nu au fost respectate dispozițiile privind competența după calitatea persoanei; instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel; instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a

constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză.

Însă, în raport cu textul hotărârii contestate, se relevă că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la pronunțarea deciziei din 19 februarie 2019.

Prin urmare, în conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, celor recercetate în cadrul ședinței instanței de apel, ajungând la concluzia că sentința atacată urmează a fi casată parțial în partea încasării prejudiciului moral, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit de prima instanță.

Temeiuri de a pune la îndoială legalitatea și veridicitatea celor expuse de către instanța de apel în decizie nu au fost găsite de către instanța de recurs.

Colegiul penal va respinge ca fiind neîntemeiate alegațiile apărătorului cu referire la acțiunea civilă (temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală), or, acțiunea civilă a fost înaintată de către partea vătămată Gheorghe Scalețchi conform art. 1422 Cod Civil, care stipulează că „în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. (3) Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege. (4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit”.

De asemenea, instanța de recurs ordinar ține să menționeze prevederile art. 220 Cod de procedură penală, care stipulează că, la aplicarea legislației la soluționarea acțiunii civile se ține cont de normele dreptului civil și ale altor domenii de drept.

Totodată, în conformitate cu art. 219 Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate

prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Mai mult decât atât, Colegiul penal va respinge alegațiile avocatului în temeiul art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, care clar stipulează că „*Temeiurile menționate la alin. (1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel*”, astfel din materialele dosarului reiese că avocatul Serghei Șteliman invocă acest argument abia la etapa recursului ordinar.

Totodată, Colegiul penal va respinge ca fiind neîntemeiate și alegațiile avocatului cu privire la faptul că instanța de apel nu a dat răspuns la toate argumentele apărării indicate în cererea de apel, și anume faptul că inculpații au transmis suma de 20 000 lei lui Gheorghe Scalețchi, înainte de proces, sub aspectul îmbogățirii fără justa cauză, temei prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de recurs ordinar ține să remarce că, atât instanța de fond, cât și instanța de apel s-au expus detaliat, clar și corect asupra acestui argument, indicând că, partea vătămată a solicitat prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei partea neacoperită, or, din materialele cauzei se demonstrează că între inculpați și partea vătămată a existat o înțelegere de a repara prejudiciul moral în mărime de 40 000 lei.

În acest sens, Colegiul penal face trimitere la procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de fond din 26 septembrie 2018 (f.d. 211, vol. I), unde reprezentantul părții vătămate recunoaște că a primit de la inculpați suma de 20 000 lei, însă înțelegerea fiind ca ulterior ultimii să mai dea suma de 20 000 lei, la care inculpații nu au avut obiecții.

Cu referire la alegațiile avocatului precum că, instanțele ierarhic inferioare au stabilit cuantumul prejudiciului moral ca fiind unul exagerat, Colegiul penal subliniază că, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc (art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală).

Subsecvent, menționăm că instanțele ierarhic inferioare și-au argumentat poziția conform legislației naționale, totodată ținând cont și de unificarea jurisprudenței naționale indicând că „*în urma violenței fizice aplicate de către inculpați partea vătămată a primit o traumă psihologică pe lângă durerile fizice suferite, care a dus la pierderea încrederii în oameni (...)*”.

Așadar, în contextul celor expuse, Colegiul penal conchide că, concluziile la care a ajuns instanța ierarhic inferioară privitor la cuantumul prejudiciului moral cauzat prin infracțiune de către inculpați sunt corecte și corespund materialului probator.

În virtutea considerentelor expuse anterior, constatând că în cauză există o concordanță deplină între probele administrate și situația de fapt stabilită de instanța de apel în privința inculpaților Serghei Botnari și Feodor Postică nefiind identificată de către instanța de recurs prezența erorilor judiciare invocate în recurs, care ar putea servi drept temei de casare a deciziei recurate, Colegiul penal consideră ca fiind neîntemeiate criticile formulate în recursul ordinar declarat de către avocatul Serghei Șteliman în numele inculpaților.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Serghei Șteliman în numele inculpaților, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2019, în cauza penală în privința lui *Botnari Serghei XXXXX și Postică Feodor XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **10 octombrie 2019**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan